

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2013/33/EU

ze dne 26. června 2013,

kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přepracované znění)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 78 odst. 2 písm. f) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,v souladu s řádným legislativním postupem ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Ve směrnici Rady 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl ⁽⁴⁾, by mělo být provedeno několik podstatných změn. Z důvodu srozumitelnosti a přehlednosti by uvedená směrnice měla být přepracována.

(2) Společná azylová politika včetně společného evropského azylového systému je nedílnou součástí cíle Evropské unie spočívajícího v postupném vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva otevřeného těm, kteří donuceni okolnostmi oprávněně hledají ochranu v Unii. Tato politika by se měla řídit zásadou solidarity a spravedlivého rozdělení odpovědnosti mezi členské státy, a to i pokud jde o finanční aspekty.

(3) Evropská rada se na zvláštním zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 dohodla, že bude pracovat na vytvoření společného evropského azylového systému,

založeného na úplném uplatňování a začlenění Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967 (dále jen „Ženevská úmluva“), a čímž potvrdila zásadu nenavracení. První fáze společného evropského azylového systému bylo dosaženo přijetím příslušných právních nástrojů, včetně směrnice 2003/9/ES, stanovených ve Smlouvách.

(4) Evropská rada přijala na svém zasedání dne 4. listopadu 2004 Haagský program, jenž stanovil cíle v oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti pro období 2005–2010. V této souvislosti vyzval Haagský program Evropskou komisi, aby dokončila hodnocení nástrojů první fáze a předložila Evropskému parlamentu a Radě nástroje a opatření pro druhou fázi.

(5) Evropská rada přijala na svém zasedání ve dnech 10.–11. prosince 2009 Stockholmský program, který znovu potvrdil závazek vytvořit do roku 2012 společný prostor ochrany a solidarity na základě společného azylového řízení a jednotného statusu osob, kterým byla přiznána mezinárodní ochrana, založeného na přísných normách ochrany a na spravedlivých a účinných řízeních. Stockholmský program dále stanoví, že je zcela zásadní, aby se jednotlivým osobám dostalo rovnocenného zacházení, pokud jde o podmínky přijetí, nezávisle na tom, ve kterém členském státě požádají mezinárodní ochranu.

(6) Je třeba uvolnit prostředky Evropského uprchlického fondu a Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu, aby mohlo být odpovídajícím způsobem podpořeno úsilí členských států při uplatňování norem stanovených ve druhé fázi společného evropského azylového systému, a to zejména těch členských států, jejichž azylové systémy jsou z důvodu zeměpisné a demografické situace vystaveny zvláštnímu a neúměrnému tlaku.

(7) Na základě výsledků hodnocení provádění nástrojů první fáze by měly být v tomto stadiu potvrzeny zásady, na nichž je směrnice 2003/9/ES založena, s cílem zlepšit podmínky přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „žadatelé“).

⁽¹⁾ Úř. věst. C 317, 23.12.2009, s. 110 a Úř. věst. C 24, 28.1.2012, s. 80.

⁽²⁾ Úř. věst. C 79, 27.3.2010, s. 58.

⁽³⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 7. května 2009 (Úř. věst. C 212 E, 5.8.2010, s. 348) a postoj Rady v prvním čtení ze dne 6. června 2013 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku). Postoj Evropského parlamentu ze dne 10. června 2013 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku).

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 31, 6.2.2003, s. 18.

- (8) K zajištění rovného zacházení s žadateli v celé Unii by tato směrnice měla být uplatňována ve všech stádiích řízení o žádostech o mezinárodní ochranu, na všechny druhy uvedených řízení a ve všech místech a zařízeních, v nichž se žadatelé zdržují, a po dobu, po kterou jsou oprávněni zůstat na území členských států jakožto žadatelé.
- (9) Členské státy by měly při uplatňování této směrnice usilovat o to, aby byly v souladu s Listinou základních práv Evropské unie, Úmluvou OSN o právech dítěte z roku 1989 a Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod plně respektovány zásady nejlepšího zájmu dítěte a celistvosti rodiny.
- (10) Při zacházení s osobami, na které se vztahuje tato směrnice, jsou členské státy vázány závazky vyplývajícími z nástrojů mezinárodního práva, ke kterým přistoupily.
- (11) Měly by být stanoveny takové normy pro přijímání žadatelů, které budou postačovat k zajištění důstojné úrovně života a srovnatelných životních podmínek ve všech členských státech.
- (12) Harmonizace podmínek pro přijímání žadatelů by měla napomoci omezení dalšího pohybu žadatelů způsobeného rozdílností v podmínkách přijímání.
- (13) K tomu, aby bylo zajištěno rovné zacházení se všemi žadateli o mezinárodní ochranu a byl zaručen soulad se stávajícím *acquis* Unie týkajícím se azylu, zejména se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany⁽¹⁾, je zapotřebí rozšířit oblast působnosti této směrnice tak, aby se vztahovala i na žadatele o doplňkovou ochranu.
- (14) Prvořadým záměrem vnitrostátních orgánů by mělo být přijímání osob se zvláštními potřebami při přijetí tak, aby bylo přijímání těchto osob uzpůsobeno jejich zvláštním potřebám.
- (15) Zajištění žadatelů by mělo být prováděno v souladu s hlavní zásadou, podle níž nelze nikoho zajistit pouze proto, že žádá o mezinárodní ochranu, a zejména v souladu s mezinárodními právními závazky členských států, a s článkem 31 Ženevské úmluvy. Zajištění žadatelů by mělo být možné pouze v jasně vymezených výjimečných případech stanovených touto směrnicí a v souladu se zásadou nezbytnosti a přiměřenosti, pokud jde o způsob i účel zajištění. Zajištěný žadatel by měl mít účinný přístup k příslušným procesním zárukám, jako jsou opravné prostředky k vnitrostátnímu soudnímu orgánu
- (16) Pokud jde o správní řízení týkající se důvodů zajištění, vyžaduje zásada „náležité péče“ alespoň to, aby členské státy přijaly konkrétní a smysluplné kroky, které zajistí, že doba nezbytná k ověření důvodů zajištění bude co nejkratší a že bude existovat reálná vyhlídka na úspěšné provedení tohoto ověření v co nejkratší lhůtě. Doba zajištění by neměla přesáhnout dobu nezbytnou k dokončení příslušných řízení.
- (17) Důvody zajištění stanovenými v této směrnici nejsou dotčeny jiné důvody zajištění, včetně důvodů zajištění v rámci trestního řízení, které se podle vnitrostátního práva uplatňují nezávisle na žádosti státního příslušníka třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti o mezinárodní ochranu.
- (18) Se zajištěnými žadateli by mělo být zacházeno tak, aby byla plně respektována jejich lidská důstojnost, a jejich přijímání by mělo být upraveno tak, aby odpovídalo specifickým potřebám, které mají žadatelé v této situaci. Členské státy by měly zejména zajistit uplatňování článku 37 Úmluvy OSN o právech dítěte z roku 1989.
- (19) V některých případech nebude v praxi možné při zajištění okamžitě zajistit určité záruky přijetí, například z důvodu zeměpisné polohy nebo zvláštní povahy detenčního zařízení. Jakékoli odchýlení od těchto záruk by však mělo být dočasné a mělo by se použít pouze za výjimečných okolností stanovených v této směrnici. Odchýlení by mělo být řádně odůvodněno, přičemž toto odůvodnění by mělo zohledňovat okolnosti jednotlivých případů včetně míry závažnosti a doby trvání tohoto odchýlení a jeho dopadu na dotčeného žadatele.

(¹) Úř. věst. L 337, 20.12.2011, s. 9.

- (20) Zajištění žadatele by mělo být krajním opatřením a mělo by být uplatňováno pouze poté, co byla řádně posouzena veškerá alternativní opatření, při nichž nedochází k fyzickému zajištění, s cílem lépe zajistit fyzickou a psychickou integritu žadatele. Jakékoli alternativní opatření nahrazující zajištění by mělo respektovat základní lidská práva žadatele.
- (21) Za účelem dodržování procesních záruk, tj. možnosti styku s organizacemi nebo skupinami osob poskytujících právní pomoc, by měly být poskytovány informace o těchto organizacích a skupinách osob.
- (22) Při rozhodování o způsobu ubytování by měly členské státy řádně přihlížet k nejlepšímu zájmu dítěte a ke konkrétním podmínkám žadatele, pokud je závislý na rodinných příslušnících nebo na jiných blízkých příbuzných osobách, jako jsou svobodní nezletilí sourozenci, kteří se již nacházejí ve stejném členském státě.
- (23) Je nezbytné stanovit jasná pravidla pro přístup žadatelů na trh práce, aby byla podpořena soběstačnost těchto žadatelů a aby se vyrovnaly značné rozdíly mezi členskými státy.
- (24) Za účelem zajištění materiální podpory poskytované žadatelům v souladu se zásadami stanovenými v této směrnici je nutné, aby členské státy stanovily výši této podpory na základě relevantních referenčních údajů. To neznamená, že poskytovaná materiální podpora by měla být stejná jako u státních příslušníků daného členského státu. Členské státy mohou ve srovnání s vlastními státními příslušníky uplatňovat v případě žadatelů méně příznivé zacházení, jak je stanoveno v této směrnici.
- (25) Stanovením případů, kdy lze žadatelům omezit nebo odejmout výhody materiálních podmínek přijetí, a současným zajištěním důstojné životní úrovně pro všechny žadatele by měla být omezena možnost zneužívání přijímacího systému.
- (26) Měla by být zajištěna účinnost vnitrostátních přijímacích systémů a spolupráce členských států v oblasti přijímání žadatelů.
- (27) Je třeba povzbuzovat vhodnou spolupráci příslušných orgánů při přijímání žadatelů, a tím i harmonické vztahy mezi místními společenstvími a ubytovacími středisky.
- (28) Členské státy by měly být oprávněny přijmout nebo zachovat výhodnější ustanovení pro státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti žádající členský stát o mezinárodní ochranu.
- (29) V tomto duchu jsou členské státy vyzývány, aby uplatňovaly tuto směrnici i v souvislosti s postupy rozhodování o žádostech o jiné formy ochrany, než jaké jsou stanoveny ve směrnici 2011/95/EU.
- (30) Provádění této směrnice by mělo být pravidelně hodnoceno.
- (31) Jelikož cílů této směrnice, totiž stanovení norem pro přijímání žadatelů v členských státech, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a může jich být proto, z důvodu rozsahu a účinků této směrnice, lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“). V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.
- (32) Členské státy se v souladu se společným politickým prohlášením členských států a Komise o informativních dokumentech ze dne 28. září 2011⁽¹⁾ zavázaly, že v odůvodněných případech doplní oznámení o opatřeních přijatých za účelem provedení směrnice o jeden či více dokumentů s informacemi o vztahu mezi jednotlivými prvky směrnice a příslušnými částmi vnitrostátních nástrojů přijatých za účelem provedení směrnice ve vnitrostátním právu. Ve vztahu k této směrnici považuje zákonodárce předložení těchto dokumentů za odůvodněné.
- (33) V souladu s články 1 a 2 a čl. 4a odst. 1 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“), a aniž je dotčen článek 4 uvedeného protokolu, se Spojené království a Irsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice není pro ně závazná ani použitelná.
- (34) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o EU a ke Smlouvě o fungování EU, se Dánsko nepodílí na přijímání této směrnice, a tato směrnice není pro ně závazná ani použitelná.

(1) Úř. věst. C 369, 17.12.2011, s. 14.

(35) Tato směrnice dodržuje základním lidská práva a ctí zásady uznávané zejména Listinou základních práv Evropské unie. Jejím cílem je především zajistit plné respektování lidské důstojnosti a podpořit uplatňování článků 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 a 47 Listiny; tato směrnice musí být odpovídajícím způsobem provedena.

(36) Povinnost provést tuto směrnici ve vnitrostátním právu by se měla omezovat na ustanovení, která v porovnání se směrnicí 2003/9/ES představují podstatnou změnu. Povinnost provést ve vnitrostátním právu nezměněná ustanovení totiž vyplývá z uvedené směrnice.

(37) Touto směrnicí by neměly být dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůty pro provedení směrnice 2003/9/ES uvedené v příloze II části B ve vnitrostátním právu,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

ÚČEL, DEFINICE A OBLAST PŮSOBNOSTI

Článek 1

Účel

Účelem této směrnice je stanovení norem pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (dále jen „žadatelé“) v členských státech.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

a) „žádostí o mezinárodní ochranu“ žádost o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 2 písm. h) směrnice 2011/95/EU;

b) „žadatelem“ státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, kteří učinili žádost o mezinárodní ochranu, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto;

c) „rodinnými příslušníky“ tito členové rodiny žadatele zdržující se v souvislosti s žádostí o mezinárodní ochranu ve stejném členském státě, pokud tato rodina existovala již v zemi původu:

— manžel či manželka žadatele nebo jeho nesezdaný partner či partnerka, se kterým/kterou žije v trvalém vztahu, pokud se k nesezdaným párům v právu nebo praxi členského státu přistupuje podle jeho právních předpisů o státních příslušnících třetích zemí podobně jako k párům sezdaným,

— nezletilé děti párů uvedených v první odrážce nebo žadatele, pokud jsou svobodné, bez ohledu na to, zda se jedná o děti manželské, nemanželské nebo osvojené ve smyslu vnitrostátního práva,

— otec, matka nebo jiná dospělá osoba zodpovědná za žadatele podle práva nebo praxe daného členského státu, pokud je žadatelem svobodná nezletilá osoba;

d) „nezletilou osobou“ státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti mladší 18 let;

e) „nezletilou osobou bez doprovodu“ nezletilá osoba, jež vstupuje na území členských států bez doprovodu dospělé osoby, která je za ni podle práva nebo praxe daného členského státu zodpovědná, a to po dobu, po kterou se skutečně nenachází v péči takové osoby; rozumí se jí též nezletilá osoba, která je ponechána bez doprovodu po vstupu na území některého členského státu;

f) „podmínkami přijetí“ veškerá opatření, která členské státy v souladu s touto směrnicí přijímají ve prospěch žadatelů;

g) „materiálními podmínkami přijetí“ takové podmínky přijetí, mezi které patří ubytování, strava a ošacení, poskytované ve formě věcného plnění, peněžitých dávek nebo poukázek, jakož i kombinace uvedených tří forem, a dále denní příspěvky;

h) „zajištěním“ zadržování žadatele členským státem na určitém místě, kde je žadatel zbaven svobody pohybu;

i) „ubytovacím střediskem“ jakékoliv zařízení sloužící ke kolektivnímu ubytování žadatelů;

j) „zástupcem“ osoba nebo organizace jmenovaná příslušnými orgány, jež má za úkol pomáhat nezletilé osobě bez doprovodu a zastupovat ji v řízeních stanovených touto směrnicí, tak aby byl zajištěn nejlepší zájem dítěte a aby mohla v případě potřeby za nezletilou osobu činit právní úkony. Pokud je zástupcem této osoby jmenována organizace, určí osobu zodpovědnou za plnění povinností zástupce vůči nezletilé osobě bez doprovodu v souladu s touto směrnicí;

k) „žadatelem se zvláštními potřebami při přijetí“ zranitelná osoba podle článku 21, která potřebuje zvláštní záruky, aby mohla požívat práv a plnit povinnosti podle této směrnice.

Článek 3

Oblast působnosti

1. Tato směrnice se vztahuje na všechny státní příslušníky třetích zemí a osoby bez státní příslušnosti, kteří na území, včetně na jeho hranicích, v teritoriálních vodách nebo tranzitním prostoru členského státu učiní žádost o mezinárodní ochranu, po dobu, po kterou jsou oprávněni zůstat na území členského státu jakožto žadatelé, a na jejich rodinné příslušníky, na něž se taková žádost o mezinárodní ochranu vztahuje podle vnitrostátních právních předpisů.

2. Tato směrnice se nevztahuje na žádosti o diplomatický nebo územní azyl podané u zastupitelských úřadů členských států.

3. Tato směrnice se nevztahuje na případy, ve kterých se použije směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími⁽¹⁾.

4. Členské státy mohou rozhodnout o použití této směrnice i v souvislosti s postupy rozhodování o žádostech o jiné formy ochrany, než jaké vyplývají ze směrnice 2011/95/EU.

Článek 4

Příznivější úprava

Členské státy mohou zavést nebo zachovat příznivější úpravu podmínek přijetí žadatelů a jiných blízkých příbuzných žadatele, kteří se nacházejí ve stejném členském státě, pokud jsou na něm závislí nebo z humanitárních důvodů, za předpokladu, že je daná úprava slučitelná s touto směrnicí.

KAPITOLA II

OBECNÁ USTANOVENÍ O PODMÍNKÁCH PŘIJETÍ

Článek 5

Informace

1. Členské státy informují žadatele v přiměřené lhůtě, nejpozději však do patnácti dnů po podání žádosti o mezinárodní ochranu, přinejmenším o výhodách, jichž mohou požívat, a o povinnostech týkajících se podmínek přijetí, jež jsou povinni dodržovat.

Členské státy zajistí, aby žadatelé získali informace o organizacích či skupinách osob poskytujících zvláštní právní pomoc a o organizacích, jež jim mohou pomoci nebo poskytnout informace ohledně podmínek přijetí, které mohou využívat, včetně zdravotní péče.

2. Členské státy zajistí, aby informace uvedené v odstavci 1 byly poskytovány písemně a v jazyce, jemuž žadatel rozumí nebo o kterém lze důvodně předpokládat, že mu rozumí. V případě potřeby mohou být tyto informace sděleny i ústně.

Článek 6

Doklady

1. Členské státy zajistí, aby byl žadateli do tří dnů od podání žádosti o mezinárodní ochranu vystaven doklad znějící na jeho jméno, který potvrzuje jeho postavení jakožto žadatele nebo skutečnost, že je oprávněn pobývat na území členského státu po dobu, po kterou je jeho žádost vyřizována či posuzována.

Pokud držitel dokladu není oprávněn volně se pohybovat na území členského státu nebo jeho části, uvede se v dokladu také tato skutečnost.

2. Členské státy mohou vyloučit uplatňování tohoto článku, je-li žadatel zajištěn a během posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané na hranici nebo během řízení o právu žadatele na vstup na území členského státu. Během posuzování žádosti o mezinárodní ochranu mohou členské státy v určitých případech vystavit žadateli jiné doklady rovnocenné dokladu uvedenému v odstavci 1.

3. Doklad uvedený v odstavci 1 nemusí prokazovat totožnost žadatele.

4. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby byl žadateli vydán doklad uvedený v odstavci 1, který bude platný po celou dobu, po kterou je žadatel oprávněn pobývat na území daného členského státu.

5. Nastanou-li vážné humanitární důvody vyžadující přítomnost žadatele v jiném státě, mohou mu členské státy vydat cestovní doklad.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 212, 7.8.2001, s. 12.

6. Členské státy neuloží žadatelům pouze proto, že požádali o mezinárodní ochranu, žádné nadbytečné nebo nepřiměřené povinnosti týkající se dokladů nebo jiných administrativních záležitostí před tím, než jim zaručí práva, na něž mají podle této směrnice nárok.

Článek 7

Pobyt a svoboda pohybu

1. Žadatelé se mohou volně pohybovat na území hostitelského členského státu nebo na území, které jim tento členský stát vymezí. Vymezené území nesmí narušovat nedotknutelnost soukromí a musí poskytovat dostatečný prostor pro zajištění přístupu ke všem výhodám vyplývajícím z této směrnice.

2. Členské státy mohou z důvodů veřejného zájmu nebo veřejného pořádku, nebo je-li to nutné pro účely rychlého vyřízení a účinného prověření žádosti o mezinárodní ochranu, stanovit místo pobytu žadatele.

3. Členské státy mohou podmínit poskytování materiálních podmínek přijetí setrváním žadatelů v konkrétním místě pobytu určeném členskými státy. Toto rozhodnutí může být obecné povahy, avšak musí být přijato vždy v jednotlivém případě a v souladu s vnitrostátním právem.

4. Členské státy stanoví možnost poskytnout žadateli dočasné povolení k opuštění místa pobytu uvedeného v odstavcích 2 a 3 nebo vymezeného území uvedeného v odstavci 1. Rozhodnutí o tom musí být přijímána v jednotlivých případech, objektivně a nestranně a u zamítavých rozhodnutí musí být uvedeno odůvodnění.

Žadatel nepotřebuje povolení k tomu, aby se dostavil na úřad nebo k soudu, je-li jeho přítomnost nutná.

5. Členské státy požadují, aby žadatelé nahlásili příslušnému orgánu svou současnou adresu a oznámili mu co nejdříve každou její změnu.

Článek 8

Zajištění

1. Členské státy nesmějí nikoho zadržet pouze proto, že je žadatelem v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro priznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Viz strana 60 v tomto čísle Úředního věstníku.

2. V případě nutnosti a na základě individuálního posouzení každého případu mohou členské státy zajistit žadatele, nelze-li účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření.

3. Žadatel může být zajištěn pouze v těchto případech:

- a) za účelem zjištění nebo ověření jeho totožnosti nebo státní příslušnosti;
- b) za účelem určení těch skutečností, na nichž je jeho žádost o mezinárodní ochranu založena a jež by bez zajištění žadatele nebylo možné získat, zejména v případě nebezpečí skrývání se žadatele;
- c) během příslušného řízení za účelem rozhodnutí o právu žadatele na vstup na dané území;
- d) je-li zajištěn v rámci řízení o navrácení podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navrácení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí⁽²⁾ za účelem přípravy navrácení nebo výkonu vyhoštění a mohou-li členské státy na základě objektivních kritérií, včetně skutečnosti, že daný žadatel již měl možnost přístupu k azylovému řízení, řádně doložit, že existují oprávněné důvody se domnívat, že žadatel činí žádost o mezinárodní ochranu pouze proto, aby pozdržel nebo zmařil výkon rozhodnutí o navrácení;
- e) vyžaduje-li to ochrana národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku;
- f) v souladu s článkem 28 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států⁽³⁾.

Důvody zajištění se stanoví ve vnitrostátním právu.

4. Členské státy zajistí, aby vnitrostátní právo stanovilo pravidla týkající se alternativních opatření k zajištění, jako je například pravidelné hlášení u příslušných orgánů, složení finanční záruky či povinnost zdržovat se na určeném místě.

⁽²⁾ Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 98.

⁽³⁾ Viz strana 31 v tomto čísle Úředního věstníku.

Článek 9

Záruky pro zajištěné žadatele

1. Žadatel musí být zajištěn pouze po co nejkratší dobu a pokud přetrvávají důvody stanovené v čl. 8 odst. 3.

Správní řízení týkající se důvodů zajištění stanovených v čl. 8 odst. 3 musí být vedena s náležitou péčí. Zpoždění, k nimž dojde během správních řízení a jež nejsou zaviněna žadatelem, nemohou být důvodem pro to, aby byl žadatel nadále zajištěn.

2. Zajištění žadatele nařizují písemně soudní či správní orgány. Příkaz k zajištění musí obsahovat odůvodnění po skutkové i právní stránce.

3. V případech, kdy zajištění nařizují správní orgány, zajistí členské státy, aby mohl být proveden z moci úřední nebo na žádost žadatele rychlý soudní přezkum zákonnosti zajištění. V případě přezkumu zákonnosti zajištění z moci úřední se o přezkumu rozhodne v co nejkratší době od začátku zajištění. V případě přezkumu zákonnosti zajištění na žádost žadatele se o přezkumu rozhodne v co nejkratší době od začátku příslušného řízení. Členské státy za tímto účelem stanoví ve vnitrostátním právu lhůtu pro provedení přezkumu zákonnosti zajištění z moci úřední nebo přezkumu zákonnosti zajištění na žádost žadatele.

Je-li zajištění shledáno v rámci soudního přezkumu jako nezákonné, musí být dotčený žadatel neprodleně propuštěn.

4. Zajištění žadatelé jsou neprodleně písemně informováni o důvodech zajištění a o postupech, jakými mohou podle vnitrostátního práva příkaz k zajištění napadnout, a o možnosti požádat o bezplatnou právní pomoc a zastupování, a to v jazyce, jemuž rozumějí nebo o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumějí.

5. Zajištění přezkoumává v přiměřených časových odstupech soudní orgán z moci úřední nebo na žádost dotyčného žadatele a činí tak zejména vždy při jeho prodlužování, nebo jakmile to vyžadují okolnosti či jsou k dispozici nové informace, které mohou mít vliv na zákonnost zajištění.

6. V případech soudního přezkumu rozhodnutí o zajištění podle odstavce 3 zajistí členské státy žadatelům přístup k bezplatné právní pomoci a zastupování. Tato bezplatná právní pomoc a zastupování musí zahrnovat alespoň vypracování požadovaných procesních dokumentů a účast na jednání před soudem jménem žadatele.

Bezplatnou právní pomoc a zastupování poskytují osoby s příslušnou kvalifikací, které jsou podle vnitrostátního práva připuštěny nebo oprávněny k jejich výkonu a jejichž zájmy nejsou a ani by potenciálně nemohly být v rozporu se zájmy žadatele.

7. Členské státy mohou také stanovit, že se bezplatná právní pomoc a zastupování poskytuje:

- a) pouze osobám, které nemají dostatečné prostředky nebo
- b) pouze prostřednictvím služeb poskytovaných právními poradci nebo jinými poradci, kteří jsou vnitrostátním právem výslovně určeni k tomu, aby žadatelům pomáhali a zastupovali je.

8. Členské státy mohou rovněž:

- a) stanovit pro poskytování bezplatné právní pomoci a zastupování finanční nebo časová omezení, pokud tato omezení svévolně neomezují přístup k právní pomoci a zastupování;
- b) stanovit, že pokud jde o poplatky a jiné náklady, nebude žadatelům poskytnuto příznivější zacházení, než je zacházení obecně poskytované v záležitostech týkajících se právní pomoci vlastním státním příslušníkům.

9. Členské státy mohou požadovat, aby jim žadatel zcela nebo částečně nahradil vynaložené náklady, pokud se jeho finanční situace značně zlepšila nebo pokud bylo rozhodnutí o těchto nákladech přijato na základě nepravdivých informací, které žadatel předložil.

10. Ve vnitrostátním právu se stanoví postupy, kterými se řídí přístup k právní pomoci a zastupování.

Článek 10

Podmínky zajištění

1. Zajištění se zpravidla vykonává ve zvláštních detenčních zařízeních. Nemůže-li členský stát poskytnout ubytování ve zvláštním detenčním zařízení a musí-li se uchýlit k umístění ve věznici, musí být zajištění žadatelé odděleni od běžných vězňů a musí být splněny podmínky zajištění stanovené v této směrnici.

Zajištění žadatelé musí být pokud možno odděleni od jiných státních příslušníků třetích zemí, kteří nepodali žádost o mezinárodní ochranu.

Pokud nemohou být žadatelé zajištění odděleně od jiných státních příslušníků třetích zemí, zajistí daný členský stát, aby byly splněny podmínky zajištění stanovené v této směrnici.

2. Zajištění žadatelé musí mít přístup k venkovnímu prostoru.

3. Členské státy zajistí, aby zástupci Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky mohli komunikovat s žadateli a navštěvovat je v podmínkách, které respektují soukromí. Tato možnost se vztahuje i na organizace, které na území daného členského státu vykonávají činnost jménem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky na základě dohody s tímto členským státem.

4. Členské státy zajistí, aby rodinní příslušníci, právní poradci nebo poradci a zástupci příslušných nevládních organizací, které jsou uznávány daným členským státem, mohli komunikovat s žadateli a navštěvovat je v podmínkách, které respektují soukromí. Přístup do detenčního zařízení může být vnitrostátním právem omezen jen tehdy, je-li to objektivně nutné z důvodu bezpečnosti, veřejného pořádku nebo správy detenčního zařízení a pokud tím tento přístup není omezen příliš nebo znemožněn.

5. Členské státy zajistí, aby byly zajištěným žadatelům pravidelně poskytovány informace o řádu platném v daném zařízení, který stanoví jejich práva a povinnosti, v jazyce, jemuž žadatelé rozumějí nebo o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumějí. Členské státy se mohou od této povinnosti odchýlit v řádně odůvodněných případech a po přiměřenou dobu, která musí být co nejkratší, pokud je žadatel zajištěn na hranicích nebo v tranzitním prostoru. Tato výjimka se nepoužije v případech uvedených v článku 43 směrnice 2013/32/EU.

Článek 11

Zajištění zranitelných osob a žadatelů se zvláštními potřebami při přijetí

1. Hlavním zájmem vnitrostátních orgánů by mělo být zdraví, včetně zdraví duševního, zajištěných žadatelů, kteří jsou zranitelnými osobami.

Jsou-li zajištěny zranitelné osoby, členské státy zajistí, aby byly tyto osoby pravidelně kontrolovány a aby se jim dostávalo odpovídající podpory s přihlédnutím k jejich konkrétní situaci včetně jejich zdravotního stavu.

2. Zajištění nezletilých osob je krajním opatřením, které se použije až tehdy, je-li potvrzeno, že nelze účinně uplatnit jiná, mírnější donucovací opatření. Musí trvat co nejkratší dobu a musí být vyvinuto veškeré úsilí o propuštění zajištěných nezletilých osob a jejich umístění do vhodného ubytovacího zařízení vhodného pro nezletilé osoby.

Přihlížet by se mělo zejména k nejlepšímu zájmu nezletilé osoby podle čl. 23 odst. 2.

Jsou-li nezletilé osoby zajištěny, musejí mít možnost věnovat se volnočasovým aktivitám včetně her a rekreačních aktivit přiměřených jejich věku.

3. K zajištění nezletilých osob bez doprovodu se přistupuje jen za výjimečných okolností. V případech zajištěných nezletilých osob bez doprovodu musí být vyvinuto veškeré úsilí o co nejrychlejší propuštění.

Nezletilé osoby bez doprovodu nesmějí být drženy ve věznici.

Nezletilé osoby bez doprovodu se v rámci možností umístí v zařízeních, které mají k dispozici personál a vybavení zohledňující potřeby osob jejich věku.

V případě zajištění nezletilých osob bez doprovodu členské státy zajistí, aby byly umístěny odděleně od dospělých osob.

4. Zajištěné rodiny musí být umístěny odděleně, tak aby bylo zajištěno odpovídající soukromí.

5. Jsou-li zajištění žadatelé ženského pohlaví, členské státy zajistí, aby byly umístěny odděleně od žadatelů mužského pohlaví, ledaže se jedná o rodinné příslušníky a všechny dotyčné osoby vysloví se společným umístěním souhlas.

Ve vztahu k prvnímu pododstavci jsou přípustné výjimky týkající se využívání společných prostor určených k rekreačním nebo společenským aktivitám, včetně podávání jídel.

6. V řádně odůvodněných případech a po přiměřenou dobu, která musí být co nejkratší, se členské státy mohou odchýlit od ustanovení odst. 2 třetího pododstavce, odstavce 4 a odst. 5 prvního pododstavce, pokud je žadatel zajištěn na hraničním přechodu nebo v tranzitním prostoru, s výjimkou případů uvedených v článku 43 směrnice 2013/32/EU.

Článek 12

Rodiny

Členské státy přijmou vhodná opatření, aby v případě, že žadatelům poskytují ubytování, byla v co největší míře zachována celistvost rodiny zdržující se na jejich území. Tato opatření mohou být prováděna pouze se souhlasem žadatele.

Článek 13

Lékařské vyšetření

Členské státy mohou z důvodů ochrany veřejného zdraví požadovat lékařské vyšetření žadatele.

Článek 14

Školní docházka a vzdělávání nezletilých osob

1. Členské státy zaručí nezletilým dětem žadatelů a nezletilým žadatelům přístup ke vzdělávacímu systému za podobných podmínek jako svým vlastním státním příslušníkům až do okamžiku výkonu rozhodnutí o jejich vyhoštění nebo vyhoštění jejich rodičů. Toto vzdělání může být poskytováno i v ubytovacích střediscích.

Dotyčný členský stát může stanovit, že přístup ke vzdělávacímu systému je omezen na přístup ke státnímu vzdělávacímu systému.

Členské státy však nesmějí odepřít přístup ke středoškolskému vzdělání pouze proto, že nezletilá osoba dosáhla zletilosti.

2. Přístup ke vzdělávacímu systému musí být umožněn nejpozději do tří měsíců ode dne podání žádosti o mezinárodní ochranu nezletilou osobou nebo jejím jménem.

V případě potřeby jsou pro nezletilé osoby k usnadnění jejich přístupu ke vzdělávacímu systému, jak stanoví odstavec 1, a jejich zapojení do tohoto systému zajišťovány přípravné kurzy včetně kurzů jazykových.

3. Není-li přístup ke vzdělávacímu systému podle odstavce 1 možný vzhledem ke zvláštní situaci nezletilé osoby, musí jí

daný členský stát nabídnout jiné formy výuky v souladu s vnitrostátním právem a praxí.

Článek 15

Zaměstnání

1. Členské státy zajistí, aby měli žadatelé do 9 měsíců ode dne podání žádosti o mezinárodní ochranu přístup na trh práce, pokud příslušný orgán nepřijal rozhodnutí v prvním stupni a toto zpoždění není zaviněno žadatelem.

2. Členské státy stanoví v souladu se svým vnitrostátním právem podmínky, za kterých je žadatelům umožněn přístup na trh práce a jež zajišťují účinný přístup žadatelů na trh práce.

Z důvodu politiky trhu práce mohou členské státy upřednostňovat občany Unie a státní příslušníky států, které jsou smluvními stranami Dohody o Evropském hospodářském prostoru, jakož i oprávněně pobývající státní příslušníky třetích zemí.

3. Má-li odvolání proti zamítavému rozhodnutí v prvním stupni odkladný účinek, nesmí být přístup na trh práce pozastaven po dobu odvolacího řízení, dokud není oznámeno rozhodnutí o zamítnutí odvolání.

Článek 16

Odborné vzdělávání

Členské státy mohou žadatelům umožnit přístup k odbornému vzdělávání bez ohledu na to, zda mají přístup na trh práce.

Přístup k odbornému vzdělávání souvisejícímu s pracovní smlouvou závisí na tom, do jaké míry má žadatel přístup na trh práce podle článku 15.

Článek 17

Obecná ustanovení o materiálních podmínkách přijetí a zdravotní péči

1. Členské státy zajistí, aby žadatelé měli k dispozici materiální podmínky přijetí, jakmile učiní žádost o mezinárodní ochranu.

2. Členské státy zajistí, aby materiální podmínky přijetí umožňovaly odpovídající životní úroveň žadatelů, která jim zaručí živobytí a ochranu jejich tělesného a duševního zdraví.

Členské státy zajistí, aby tato odpovídající životní úroveň byla poskytnuta i zranitelným osobám, které se nacházejí ve zvláštních situacích ve smyslu článku 21, a zajištěným osobám.

3. Členské státy mohou vyhradit poskytování všech nebo některých materiálních podmínek přijetí a zdravotní péče těm žadatelům, kteří nemají dostatečné vlastní prostředky k dosažení odpovídající životní úrovně pro zajištění zdraví a živobytí.

4. Členské státy mohou po žadatelích podle odstavce 3 požadovat částečnou nebo úplnou úhradu nákladů na materiální podmínky přijetí a zdravotní péči stanovené touto směrnicí, mají-li žadatelé dostatečné prostředky, například pokud po přiměřenou dobu pracovali.

Ukáže-li se, že žadatel měl dostatečné prostředky na úhradu nákladů na materiální podmínky přijetí a zdravotní péči v době, kdy byly tyto základní potřeby hrazeny, mohou po něm členské státy požadovat náhradu.

5. Poskytují-li členské státy materiální podmínky přijetí ve formě peněžitých dávek nebo poukázek, určí se jejich hodnota na základě úrovně nebo úrovní stanovených podle práva nebo praxe daného členského státu, tak aby žadatelé mohli mít stejnou životní úroveň jako státní příslušníci tohoto státu. Členské státy mohou použít méně příznivé zacházení s žadatelem ve srovnání s vlastními státními příslušníky, zejména pokud je materiální podpora částečně poskytována formou věcných dávek nebo pokud je cílem výše uvedených úrovní, které jsou používány pro vlastní státní příslušníky, zajistit životní úroveň vyšší, než jak je v případě žadatelů stanoveno podle této směrnice.

Článek 18

Další ustanovení o materiálních podmínkách přijetí

1. V případech, kdy je ubytování poskytováno přímo, mělo by mít jednu z těchto forem nebo by mělo být kombinací těchto forem:

- a) zařízení k ubytování žadatelů po dobu posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané na hranicích nebo v tranzitním prostoru;
- b) ubytovací střediska zaručující přiměřenou životní úroveň;
- c) soukromé domy, byty, hotely nebo jiná zařízení vhodná k ubytování žadatelů.

2. Aniž jsou dotčeny jakékoliv zvláštní podmínky zajištěné stanovené v člácích 10 a 11, členské státy zajistí, pokud jde

o ubytování podle odst. 1 písm. a), b) a c) tohoto článku:

- a) aby byla žadatelům zaručena ochrana jejich rodinného života;
- b) aby žadatelé měli možnost komunikace s příbuznými, právními poradci či poradci, se zástupci Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a dalších příslušných vnitrostátních, mezinárodních a nevládních organizací a subjektů;
- c) aby byl rodinným příslušníkům, právním poradcům nebo poradcům a zástupcům Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a příslušných nevládních organizací, které jsou uznávány daným členským státem, umožněn přístup za účelem pomoci těmto žadatelům. Tento přístup může být omezen výhradně z důvodu bezpečnosti těchto zařízení nebo žadatelů.

3. V případě umístění žadatelů v zařízeních a ubytovacích střediscích uvedených v odst. 1 písm. a) a b) přihlížejí členské státy ke specifickým nebezpečím spojeným s jejich pohlavím a věkem, jakož i k situaci zranitelných osob.

4. Členské státy přijmou vhodná opatření k předcházení násilí a sexuálně motivovanému násilí včetně sexuálních útoků a obtěžování v zařízeních a ubytovacích střediscích uvedených v odst. 1 písm. a) a b).

5. Členské státy pokud možno zajistí, aby nezaopatření dospělí žadatelé se zvláštními potřebami při přijetí byli umístěni společně s blízkými dospělými příbuznými, kteří se již nacházejí ve stejném členském státě a kteří jsou za ně zodpovědní, ať již podle práva nebo praxe daného členského státu.

6. Členské státy zajistí, aby se žadatelé stěhovali z jednoho bydliště do druhého jen v nezbytných případech. Členské státy umožní žadatelům, aby vyrozuměli své právní poradce či poradce o změně bydliště a o své nové adrese.

7. Personál ubytovacích středisek musí být vhodně vyškolený a ve vztahu k informacím, získaným při výkonu své práce je povinen dodržovat pravidla důvěrnosti stanovené vnitrostátním právem.

8. Členské státy mohou prostřednictvím poradního orgánu nebo rady zastupující ubytované osoby zapojit žadatele do správy hmotných zdrojů i nemateriálních aspektů života v ubytovacím středisku.

9. V řádně odůvodněných případech mohou členské státy výjimečně přijmout pravidla pro materiální podmínky přijetí odchylná se od tohoto článku, jež se použijí po přiměřenou dobu, která musí být co nejkratší, pokud

- a) je nutné posouzení zvláštních potřeb žadatele v souladu s článkem 22;
- b) běžně dostupné ubytovací kapacity jsou dočasně vyčerpány.

I za těchto jiných podmínek musí být zajištěny základní potřeby žadatele.

Článek 19

Zdravotní péče

1. Členské státy zajistí, aby byla žadatelům poskytnuta potřebná zdravotní péče, a to přinejmenším nutná a neodkladná péče v případě onemocnění a závažných duševních poruch.

2. Členské státy poskytnou potřebnou lékařskou a jinou pomoc žadatelům se zvláštními potřebami při přijetí, případně včetně odpovídající psychologické péče.

KAPITOLA III

OMEZENÍ NEBO ODNĚTÍ VÝHOD MATERIÁLNÍCH PODMÍNEK PŘIJETÍ

Článek 20

Omezení nebo odnětí výhod materiálních podmínek přijetí

1. Členské státy mohou omezit nebo ve výjimečných a řádně odůvodněných případech odejmout výhody materiálních podmínek přijetí, pokud žadatel:

- a) opustí místo pobytu určené příslušným orgánem, aniž by jej o tom vyrozuměl anebo aniž by získal povolení, je-li nezbytné;
- b) v přiměřené lhůtě stanovené vnitrostátním právem nesplní ohlašovací povinnost, neposkytne požadované informace nebo se nedostaví na osobní pohovor týkající se azylového řízení, nebo
- c) podal následnou žádost ve smyslu čl. 2 písm. q) směrnice 2013/32/EU.

Je-li žadatel v případech uvedených v písmenech a) a b) nalezen, nebo přihlásí-li se dobrovolně příslušnému orgánu, přijme se s přihlédnutím k důvodům, proč místo opustil, řádně odůvodněné rozhodnutí o opětovném přiznání některých nebo všech odejmutých nebo omezených výhod materiálních podmínek přijetí.

2. Členské státy mohou výhody materiálních podmínek přijetí také omezit, pokud zjistí, že žadatel bez opodstatněného důvodu nepodal žádost o mezinárodní ochranu v nejkratší přiměřené době po svém vstupu do daného členského státu.

3. Členské státy mohou výhody materiálních podmínek přijetí omezit nebo odejmout, pokud žadatel zatajil, že disponuje peněžními prostředky, a tak neoprávněně požíval výhody materiálních podmínek přijetí.

4. Členské státy mohou stanovit sankce za závažné porušení řádu ubytovacích středisek nebo za použití hrubého násilí.

5. Rozhodnutí o omezení nebo odnětí výhod materiálních podmínek přijetí a o sankcích ve smyslu odstavců 1, 2, 3 a 4 tohoto článku se přijímají vždy v jednotlivém případě, objektivně a nestranně a musí obsahovat odůvodnění. Rozhodnutí musí vycházet z konkrétní situace dotyčné osoby, zejména pokud jde o osoby uvedené v článku 21, a zohledňovat zásadu proporcionality. Za všech okolností musí členské státy zajistit přístup ke zdravotní péči podle článku 19 a důstojné životní podmínky pro všechny žadatele.

6. Členské státy zajistí, aby výhody materiálních podmínek přijetí nebyly odejmuty ani omezeny před přijetím rozhodnutí podle odstavce 5.

KAPITOLA IV

USTANOVENÍ O ZRANITELNÝCH OSOBÁCH

Článek 21

Obecná zásada

Členské státy zohlední ve vnitrostátních právních předpisech provádějících tuto směrnici zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starších osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob trpících závažnou chorobou, osob s duševní poruchou a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, jako jsou oběti ženské obřizky.

Článek 22

Posouzení zvláštních potřeb zranitelných osob při přijetí

1. Za účelem účinného provádění článku 21 posoudí členské státy, je-li žadatel žadatelem se zvláštními potřebami při přijetí. Členské státy rovněž určí povahu těchto potřeb.

Toto posouzení se zahájí v přiměřené lhůtě poté, co byla učiněna žádost o mezinárodní ochranu a může být začleněno do stávajících vnitrostátních postupů. Členské státy zajistí, aby se tyto zvláštní potřeby při přijetí zohledňovaly podle ustanovení této směrnice rovněž v případech, kdy vyjdou najevo až v pozdějším stadiu azylového řízení.

Členské státy zajistí, aby podpora poskytovaná žadatelům se zvláštními potřebami při přijetí v souladu s touto směrnicí zohledňovala jejich zvláštní potřeby při přijetí po celou dobu azylového řízení a aby byla jejich situace vhodným způsobem sledována.

2. Posouzení podle odstavce 1 nemusí mít formu správního řízení.

3. Za osoby se zvláštními potřebami při přijetí, které mohou požívat zvláštní podpory v souladu s touto směrnicí, mohou být považovány pouze zranitelné osoby podle článku 21.

4. Posouzeními stanovenými v odstavci 1 není dotčeno posuzování potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU.

Článek 23

Nezletilé osoby

1. Při provádění ustanovení této směrnice týkajících se nezletilých osob se členské státy řídí v první řadě nejlepším zájmem dítěte. Členské státy zajistí nezletilým osobám životní úroveň, jež je přiměřená jejich fyzickému, duševnímu, duchovnímu, morálnímu a sociálnímu rozvoji.

2. Při posuzování nejlepšího zájmu dítěte členské státy náležitě přihlížejí zejména k následujícím faktorům:

- a) možností opětovného sloučení rodiny;
- b) blahu a sociálnímu rozvoji nezletilé osoby, kdy se přihlédne zejména k jejímu původnímu prostředí;
- c) otázkám bezpečnosti a ochrany, zejména pokud existuje riziko, že je nezletilá osoba obětí obchodování s lidmi;

d) názorům nezletilé osoby úměrně jejímu věku a zralosti.

3. Členské státy zajistí, aby měly nezletilé osoby v zařízeních a ubytovacích střediscích podle čl. 18 odst. 1 písm. a) a b) přístup k volnočasovým aktivitám včetně her a rekreačních aktivit, jež jsou přiměřené jejich věku, jakož i k venkovním aktivitám.

4. Členské státy zajistí přístup k rehabilitačním službám pro nezletilé osoby, které se staly obětí jakékoliv formy zneužívání, zanedbávání, vykořisťování, mučení nebo krutého, nelidského a ponižujícího zacházení nebo trpěly v ozbrojených konfliktech, a zajistí, aby jim v případě potřeby byla poskytnuta odpovídající psychologická péče a kvalifikované poradenství.

5. Členské státy zajistí, aby nezletilé děti žadatelů nebo nezletilí žadatelé byli umístěni se svými rodiči, svými svobodnými nezletilými sourozenci nebo s dospělou osobou, která je za ně podle práva nebo praxe daného členského státu zodpovědná, pokud je to v nejlepším zájmu dotyčných nezletilých osob.

Článek 24

Nezletilé osoby bez doprovodu

1. Členské státy přijmou co nejdříve opatření k zajištění zástupce, který bude nezletilé osoby bez doprovodu zastupovat a pomáhat jim, tak aby mohly uplatňovat svá práva a plnit povinnosti podle této směrnice. Nezletilá osoba bez doprovodu je o jmenování zástupce neprodleně informována. Zástupce musí při provádění svých povinností postupovat v souladu s nejlepším zájmem dítěte, jak stanoví čl. 23 odst. 2, a musí mít k tomuto účelu nezbytné odborné znalosti. S cílem zajistit blaho a sociální rozvoj nezletilé osoby ve smyslu čl. 23 odst. 2 písm. b) lze změnit osobu jednající jako zástupce jen v nezbytných případech. Zástupci se nemohou stát organizace nebo jednotlivé osoby, jejichž zájmy jsou nebo by mohly být potenciálně v rozporu se zájmy nezletilé osoby bez doprovodu.

Príslušné orgány provádějí pravidelná hodnocení situace těchto nezletilých osob, mimo jiné pokud jde o dostupnost prostředků nezbytných pro zastupování nezletilé osoby bez doprovodu.

2. Nezletilé osoby bez doprovodu, které učiní žádost o mezinárodní ochranu, se od chvíle, kdy jsou přijaty na území členského státu, ve kterém byla žádost o mezinárodní ochranu učiněna nebo je posuzována, až do okamžiku, kdy jsou nuceny jej opustit, umísťují:

- a) ke zletilým příbuzným;

b) do pěstounské rodiny;

c) do ubytovacích středisek se zvláštními zařízeními pro nezletilé osoby;

d) do jiného ubytování vhodného pro nezletilé osoby.

Členské státy mohou umístit nezletilé osoby bez doprovodu starší šestnácti let v ubytovacích střediscích pro dospělé žadatele, je-li to v jejich nejlepším zájmu, jak je stanoveno v čl. 23 odst. 2.

Sourozenci mají pokud možno zůstat spolu, přičemž se přihlíží k nejlepšímu zájmu dotyčné nezletilé osoby, a zejména k jejímu věku a stupni zralosti. Změny místa pobytu nezletilých osob bez doprovodu musí být omezeny na minimum.

3. Členské státy začnou s hledáním rodinných příslušníků nezletilé osoby bez doprovodu s ohledem na nejlepší zájem této osoby co nejdříve poté, co byla učiněna žádost o mezinárodní ochranu, případně s pomocí mezinárodních nebo jiných příslušných organizací. V případech ohrožení života nebo fyzické integrity nezletilé osoby nebo jejích blízkých příbuzných, zejména pokud tito příbuzní zůstali v zemi původu, musí být při shromažďování, zpracování a předávání informací o těchto osobách dbáno na důvěrnost těchto informací, aby nebyla ohrožena bezpečnost těchto osob.

4. Osoby pečující o nezletilé osoby bez doprovodu musí mít vhodné odborné vzdělání a být vhodně proškoleny o jejich potřebách a ve vztahu k informacím, získaným při výkonu své práce jsou povinny dodržovat pravidla důvěrnosti stanovená vnitrostátním právem.

Článek 25

Oběti mučení a násilí

1. Členské státy zajistí, aby osobám, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jinému hrubému násilí, byla poskytnuta nezbytná léčba poškození způsobených těmito činy, zejména přístup k vhodnému lékařskému a psychologickému ošetření nebo péči.

2. Osoby pečující o oběti mučení, znásilnění nebo jiného hrubého násilí musí mít vhodné odborné vzdělání a být vhodně proškoleny o jejich potřebách a ve vztahu k informacím získaným při výkonu své práce jsou povinny dodržovat pravidla důvěrnosti stanovená vnitrostátním právem.

KAPITOLA V

OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Článek 26

Opravné prostředky

1. Členské státy zajistí, aby bylo možné podat opravný prostředek v souladu s postupy vnitrostátního práva proti rozhodnutím ohledně přiznání, odnětí nebo omezení výhod podle této směrnice a proti rozhodnutím podle článku 7, jimiž jsou dotčeny zájmy jednotlivého žadatele. Možnost podání opravného prostředku k soudnímu orgánu nebo soudního přezkumu rozhodnutí po skutkové i právní stránce musí být zaručena alespoň v posledním stupni.

2. Členské státy zajistí, aby byla v případech podání opravného prostředku k soudnímu orgánu nebo soudního přezkumu rozhodnutí podle odstavce 1 poskytnuta na žádost bezplatná právní pomoc a zastupování, pokud je tato pomoc nezbytná k tomu, aby byl zajištěn účinný přístup ke spravedlnosti. Tato bezplatná právní pomoci a zastupování musí zahrnovat alespoň vypracování požadovaných procesních dokumentů a účast na jednání před soudem jménem žadatele.

Bezplatnou právní pomoc a zastupování poskytují osoby, které jsou podle vnitrostátního práva připuštěny nebo oprávněny k jejich výkonu a jejichž zájmy nejsou a ani by potenciálně nemohly být v rozporu se zájmy žadatele.

3. Členské státy mohou také stanovit, že bezplatná právní pomoc a zastupování se poskytují:

a) pouze osobám, které nemají dostatečné prostředky nebo

b) pouze prostřednictvím služeb poskytovaných právními poradci nebo jinými poradci, kteří jsou vnitrostátním právem výslovně určeni k tomu, aby žadatelům pomáhali nebo je zastupovali.

Členské státy mohou také stanovit, že bezplatná právní pomoc a zastupování se neposkytuje, pokud podle názoru příslušného orgánu nemá opravný prostředek nebo přezkum reálnou vyhlídku na úspěch. V takovém případě členské státy zajistí, aby právní pomoc a zastupování nebyly svévolně omezovány a aby nebyl omezován účinný přístup žadatele ke spravedlnosti.

4. Členské státy mohou rovněž:

a) stanovit pro poskytování bezplatné právní pomoci a zastupování finanční nebo časová omezení, pokud tato omezení svévolně neomezují přístup k právní pomoci a zastupování;

b) stanovit, že pokud jde o poplatky a jiné náklady, nebude žadatelům poskytnuto příznivější zacházení, než je zacházení obecně poskytované v záležitostech týkajících se právní pomoci vlastním státním příslušníkům.

5. Členské státy mohou požadovat, aby jim žadatel zcela nebo částečně nahradil vynaložené náklady, pokud se jeho finanční situace značně zlepšila nebo pokud bylo rozhodnutí o těchto nákladech přijato na základě nepravdivých informací, které žadatel předložil.

6. Ve vnitrostátním právu se stanoví postupy, kterými se řídí přístup k právní pomoci a zastupování.

KAPITOLA VI

OPATŘENÍ KE ZVÝŠENÍ ÚČINNOSTI PŘIJÍMACÍHO SYSTÉMU

Článek 27

Příslušné orgány

Každý členský stát oznámí Komisi, které orgány odpovídají za plnění povinností plynoucích z této směrnice. Členské státy Komisi vyrozumí o změnách těchto orgánů.

Článek 28

Systém řízení, sledování a dozoru

1. S patřičným ohledem na své ústavní struktury členské státy zavedou vhodný mechanismus, jenž zajistí řízení a sledování podmínek přijetí a dozoru nad jejich kvalitou.

2. Členské státy předloží Komisi do 20. července 2016 příslušné informace podle formuláře uvedeného v příloze I.

Článek 29

Personál a prostředky

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby orgány a jiné organizace provádějící tuto směrnici obdržely nezbytné základní školení o potřebách žadatelů obou pohlaví.

2. Členské státy přidělí potřebné prostředky na uplatňování vnitrostátních právních předpisů provádějících tuto směrnici.

KAPITOLA VII

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 30

Zprávy

Komise předloží do 20. července 2017 Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice a popřípadě navrhne nezbytné změny.

Členské státy předají Komisi do 20. července 2016 veškeré informace nezbytné pro sestavení této zprávy.

Po předložení první zprávy podává Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o uplatňování této směrnice nejméně každých pět let.

Článek 31

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s články 1 až 12, články 14 až 28 a článkem 30 a přílohou I nejpozději do 20. července 2015. Neprodleně poskytnou Komisi znění těchto opatření.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Musí rovněž obsahovat prohlášení, že odkazy ve stávajících právních a správních předpisech na směrnici zrušenou touto směrnicí se považují za odkazy na tuto směrnici. Způsob odkazu a znění prohlášení si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 32

Zrušení

Směrnice 2003/9/ES se pro členské státy vázané touto směrnicí zrušuje s účinkem ode dne 21. července 2015, aniž jsou dotčeny povinnosti členských států týkající se lhůty pro provedení směrnice uvedené v příloze II části B ve vnitrostátním právu.

Odkazy na zrušenou směrnici se považují za odkazy na tuto směrnici v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze III.

*Článek 33***Vstup v platnost a použitelnost**

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Články 13 a 29 se použijí od 21. července 2015.

*Článek 34***Určení**

Tato směrnice je určena členskými státy v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne 26. června 2013.

Za Evropský parlament
předseda
M. SCHULZ

Za Radu
předseda
A. SHATTER

PŘÍLOHA I

Formulář pro předložení informací členskými státy v souladu s čl. 28 odst. 2

Po uplynutí data uvedeného v čl. 28 odst. 2 musí být informace, které mají být předloženy členskými státy, znovu předloženy Komisi, pokud dojde k podstatné změně vnitrostátního práva nebo praxe, které se týkají již poskytnutých informací.

1. Na základě čl. 2 písm. k) a článku 22 vysvětlíte různé kroky při identifikaci osob se zvláštními potřebami přijetí, včetně okamžiku zahájení tohoto procesu a jeho důsledků pro řešení těchto potřeb, zejména pokud jde o nezletilé osoby bez doprovodu, o oběti mučení, znásilnění nebo jiných forem hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, a o oběti obchodování s lidmi.
  2. Uveďte všechny informace o druhu, názvu a formátu dokladů stanovených v článku 6.
  3. S odkazem na článek 15 rozveďte, je-li přístup žadatelů na trh práce spojen se zvláštními podmínkami, a popište podrobně daná omezení.
  4. S odkazem na čl. 2 písm. g) rozveďte, jakým způsobem jsou poskytovány materiální podmínky přijetí (tj. které materiální podmínky přijetí se poskytují formou věcného plnění, peněžitého plnění, poukázek nebo kombinací těchto forem) a uveďte výši denních příspěvků, jež jsou žadatelům poskytovány.
  5. S odkazem na čl. 17 odst. 5 případně vysvětlíte, jaké referenční údaje se podle vnitrostátního práva nebo praxe používají při stanovení výše finanční podpory poskytované žadatelům. V případě, že se s žadatelem zachází méně příznivě než s vlastními státními příslušníky, vysvětlíte důvody tohoto stavu.
-

PŘÍLOHA II

ČÁST A

Zrušená směrnice

(uvedená v článku 32)

Směrnice Rady 2003/9/ES

(Úř. věst. L 31, 6.2.2003, s. 18).

ČÁST B

Lhůta pro provedení ve vnitrostátním právu

(uvedená v článku 32)

Směrnice	Lhůta pro provedení
2003/9/ES	6. únor 2005

PŘÍLOHA III

Srovnávací tabulka

Směrnice 2003/9/ES	Tato směrnice
Článek 1	Článek 1
Čl. 2 návětí	Čl. 2 návětí
Čl. 2 písm. a)	—
Čl. 2 písm. b)	—
—	Čl. 2 písm. a)
Čl. 2 písm. c)	Čl. 2 písm. b)
Čl. 2 písm. d) návětí	Čl. 2 písm. c) návětí
Čl. 2 písm. d) bod i)	Čl. 2 písm. c) první odrážka
Čl. 2 písm. d) bod ii)	Čl. 2 písm. c) druhá odrážka
—	Čl. 2 písm. c) třetí odrážka
Čl. 2 písm. e), f) a g)	—
—	Čl. 2 písm. d)
Čl. 2 písm. h)	Čl. 2 písm. e)
Čl. 2 písm. i)	Čl. 2 písm. f)
Čl. 2 písm. j)	Čl. 2 písm. g)
Čl. 2 písm. k)	Čl. 2 písm. h)
Čl. 2 písm. l)	Čl. 2 písm. i)
—	Čl. 2 písm. j)
—	Čl. 2 písm. k)
Článek 3	Článek 3
Článek 4	Článek 4
Článek 5	Článek 5
Čl. 6 odst. 1 až 5	Čl. 6 odst. 1 až 5
—	Čl. 6 odst. 6
Čl. 7 odst. 1 a 2	Čl. 7 odst. 1 a 2
Čl. 7 odst. 3	—
Čl. 7 odst. 4 až 6	Čl. 7 odst. 3 až 5

Směrnice 2003/9/ES	Tato směrnice
—	Článek 8
—	Článek 9
—	Článek 10
—	Článek 11
Článek 8	Článek 12
Článek 9	Článek 13
Čl. 10 odst. 1	Čl. 14 odst. 1
Čl. 10 odst. 2	Čl. 14 odst. 2 první pododstavec
—	Čl. 14 odst. 2 druhý pododstavec
Čl. 10 odst. 3	Čl. 14 odst. 3
Čl. 11 odst. 1	—
—	Čl. 15 odst. 1
Čl. 11 odst. 2	Čl. 15 odst. 2
Čl. 11 odst. 3	Čl. 15 odst. 3
Čl. 11 odst. 4	—
Článek 12	Článek 16
Čl. 13 odst. 1 až 4	Čl. 17 odst. 1 až 4
Čl. 13 odst. 5	—
—	Čl. 17 odst. 5
Čl. 14 odst. 1	Čl. 18 odst. 1
Čl. 14 odst. 2 první pododstavec návětí, písm. a) a b)	Čl. 18 odst. 2 návětí, písm. a) a b)
čl. 14 odst. 7	Čl. 18 odst. 2 písm. c)
—	Čl. 18 odst. 3
Čl. 14 odst. 2 druhý pododstavec	Čl. 18 odst. 4
Čl. 14 odst. 3	—
—	Čl. 18 odst. 5

Směrnice 2003/9/ES	Tato směrnice
Čl. 14 odst. 4	Čl. 18 odst. 6
Čl. 14 odst. 5	Čl. 18 odst. 7
Čl. 14 odst. 6	Čl. 18 odst. 8
Čl. 14 odst. 8 první pododstavec návětí první odrážka	Čl. 18 odst. 9 první pododstavec návětí písm. a)
Čl. 14 odst. 8 první pododstavec druhá odrážka	—
Čl. 14 odst. 8 první pododstavec třetí odrážka	Čl. 18 odst. 9 první pododstavec písm. b)
Čl. 14 odst. 8 první pododstavec čtvrtá odrážka	—
Čl. 14 odst. 8 druhý pododstavec	Čl. 18 odst. 9 druhý pododstavec
Článek 15	Článek 19
Čl. 16 odst. 1 návětí	Čl. 20 odst. 1 návětí
Čl. 16 odst. 1 písm. a) první pododstavec první, druhá a třetí odrážka	Čl. 20 odst. 1 první pododstavec písm. a), b) a c)
Čl. 16 odst. 1 písm. a) druhý pododstavec	Čl. 20 odst. 1 druhý pododstavec
Čl. 16 odst. 1 písm. b)	—
Čl. 16 odst. 2	—
—	Čl. 20 odst. 2 a 3
Čl. 16 odst. 3 až 5	Čl. 20 odst. 4 až 6
Čl. 17 odst. 1	Článek 21
Čl. 17 odst. 2	—
—	Článek 22
Čl. 18 odst. 1	Čl. 23 odst. 1
—	Čl. 23 odst. 2 a 3
Čl. 18 odst. 2	Čl. 23 odst. 4
—	Čl. 23 odst. 5
Článek 19	Článek 24
Článek 20	Čl. 25 odst. 1
—	Čl. 25 odst. 2
Čl. 21 odst. 1	Čl. 26 odst. 1

Směrnice 2003/9/ES	Tato směrnice
—	Čl. 26 odst. 2 až 5
Čl. 21 odst. 2	Čl. 26 odst. 6
Článek 22	—
—	Článek 27
Článek 23	Čl. 28 odst. 1
—	Čl. 28 odst. 2
Článek 24	Článek 29
Článek 25	Článek 30
Článek 26	Článek 31
—	Článek 32
Článek 27	Čl. 33 první pododstavec
—	Čl. 33 druhý pododstavec
Článek 28	Článek 34
—	Příloha I
—	Příloha II
—	Příloha III